„ЗАСТАВА“ излази редовно средом петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 14. У Новом Саду у среду 28. јануара (9. фебруара) 1887. ГОДИНА XXII.

КАКО СЕ ГУБИ НАРОДНО ПРАВО?

У грађанском законику има опасна реч; — зове се застерелост. Бива кад је газда нехатан; бива кад лакомислено пропушта прилику, да устане у обрану свога имања. Пролази година за годином, и тада се прохте његовој деци, да затраже очевину. Судије, који деле правду, слегну раменима, па само рекну: „Доцкан је; застарело је“.

Има, кад се на исти начин губи и народно право. Нехатни очеви пропуштају прилику, да траже оно, што им припада; њихово право прелази у заборав, а кад доцније свесни синови устају да траже своје; на њих погледају с неким чуђењем, погледају их, као да су устали да траже туђе. Јаој тамо, где до тога дође.

Код нас, као да је већ дошло до тога. Многи наш посед, на кога имамо права — закинут нам је. Гледајте нас добро, и ви ћете видити, где смо се предали судбини, те се и не парничимо више Не устајемо за своје, не подижемо се за оно, што нам припада; наше право прелази у заборав, оно полако застарева. Добро је те ће се затворити над нами рака; јер како би могли једном погледати свеснијем нараштају у очи.

На ове нас мисли доводи оно, што се у овај мах догађа у угарском сабору. Тамо се сад одређује, наштa ће се трошити народни новац; на шта ће се употребити пореза, коју су платиле све народности Угарске . . . И ово дана баш, решено је, да се на мађарску оперу и мађарско народно позориште утроши за текућу годину из државне благајне близу 400.000 ф. И ми смо плаћали ту порезу; и ми имамо народно позориште, које се жалосно кубури, али се на сабору не чу реч, која би тражила у име равноправности, да се и на наше уметничко-просветне цељи употреби саразмерна државна потпора.

Ал ми смо давно престали и тражити. Кид год дође до чега, кад год се почне делити из заједничке чиније, ми некако сами станемо у буџак, као она бесправна сирочад. Нема да устају наши заступници; нема их да дођу напред, те да у име српске народности довикну: „ово овде је наше!“ Па није тако само у ствари позоришта; тако је у свему, у свачему.

Наши се посланици јако туже, како им је положај у угарском сабору отештан. Но има у томе и наше кривице. Ми смо у последње време на угарском сабору све то већма запуштали наша права; а све то ређе устајасмо да их бранимо. Мађари су се одучили да нас налазе на биљези, Са неким чуђењем слушају они, кад сваке преступне године устане когод од Срба, да каже реч две у опште. Груба сила може нас стерати тако далеко, да не можемо изабрати посланика, али у сабору запушавамо сами себи уста. Ми смо ти, који одучисмо Мађаре, да и ми имамо неких права, јер на та права и сами заборављамо.

Долази већ, да човек разуме, откуд млоги мађарски посланици позелене од једа, кад им неко некад каже: „ово је наше; ово би припадало по праву нами.“ Та ми тако ретко говоримо, тако ретко, да им то данас изгледа већ не као „противно мишљење,“ него као преступ, као злочин. Ето тако их ми учимо да заборављају на нас; тако застаревају наша права. . .

Није пријатно борити се узалудно, али је грозно, борити се никако. Енглески парламент има примера да су поједини посланици с годину на годину устајали с каквим предлогом, па тек после десетина година — продрли. А ми ето не показујемо никакве жилавости; ми допуштамо да наша права прелазе чак у заборав. И кад тако стоји ствар, онда је дабогме лако доћи па казати: „Нашто нам уопште саборска борба?“ Овака борба дабогме не вреди много, то је тек да се може рећи: и ми смо избацили један метак. . . ал ми такву борбу не узимамо за озбиљну; уопште не признајемо да је то борба.

Нисмо могли а да не кажемо у овом своје мишљење. Дабогме није пријатно замерити се; обично боље пролазе они, који одобравају, и избегавају да се на њих дигне вика, ал не можемо друкчије. Ми хоћемо на овом месту да чинимо своју дужност, па како нам било. Доста се ћутало последњих година, па смо видили да се тиме само помогло зло и да су отуд ницале најжалоснije посљедице. Оно што тражимо, за то смо готови узети у свако доба пуну одговорност на себе, — јер не тражимо ништа друго, но оно што је право. Нек свако у овом очајном добу, потпуно чини своју дужност.

Ј. Т.

Писмо из Цариграда.

23. јануара 1887.

(Бугарска депутација у Цариграду. — Избор патријара. — Разно.)

Бугарска депутација приспела је из Италије овамо. Данас примио је велики везир исту депутацију, исто онако, као што је и пре примао бугарске одасланике и саслушао је што депутација жели. Сад ће се повести преговори и договори: да ли је можно пре свега постојеће несугласице између Русије и Бугарске поравнати, и тек онда оно у ред довести, што се на Турску и Бугарску односи. Увети, које је Русија још пре Бугарској ставила, познати су свакоме. Исти увети и захтеви Русије прецезирани су и Русија је овде одлучно изјавила, да ни за длаку попуштати неће, и мора се све оно и онако спровести, како то Русија захтева. Бугарско намесништво и влада једва ће се на руске захтеве и сад сагласити, јер се у првом реду о њихову господству, сили, слави, и влади ради, а они тако шале власт из руку упустити неће. Русија обиљежила је, какви су то људи, који у Бугарској владају и да неће с њима посла имати а још мање преговарати. Турска ће посредовати, да до неког споразума доће. Што се Русије тиче, то и Турци знаду, да ће сваки покушај залудан остати, јер Русија не тргује. А што се странака тиче, то ни Русији криво бити неће, ако Турској за руком пође, да се странке споразуму и да г. Цанков с истом депутацијом неки споразум постигне. Али како су диференције између г. Цанкова и данашњих силника у Бугарској велике, то ће једва нешто из свега бити.

Ако иначе не буде, то ће по свој прилици у првом реду Русија и Турска нешто покушати, а у крајњем случају могло би се бугарско питање европској конференцији подврћи и иста решити.

Свак се смеје, кад Бугари о обичној и већ отрцаној фрази говоре, како се они за слободу и неодвисност Бугарске противу Русије боре, кад је сваком известно, да је Русија Бугарску ослободила, нит данас жели Бугарску слободу уништити.

Данас обавиће се избор вселенског патријарха. Код избора кандидата за патријарха добио је највише гласова Јоаким трећи, који је пре Јоакима IV. патријархом био и оставку дао. Мисли се, да ће се Турска избору Јоакима III. противити и да ће из кандидовања искључити. Ако то буде, то ће митрополит Никодим за патријарха изабран бити. О томе писаћу вам други пут.*)

Из Атине јављају, да је онамо војвода Блажо Петровић приспео и грчком наследнику Константину орден донео, ког му је кнез Никола црногорски послао. И ако је то обична етикета, то се томе ипак политички значај приписује.

Србин.

*) Изабран је Дијонисије, (Пр. Ур. „Заст.“)

Вести о рату.

Грмљавина предстојеће буре све се боље чује, а лажљиве тврдње дипломата губе се у фијукању ветра, који предсказује буру — крвав рат.

Берза, војска, новинарство, народ, сви држе да је рат неизбежан, па ипак има дипломата, који у тај рат не верују. Но сви знаци доказују, да ће се дипломате преварити у својим мирољубивим надама. Рат је неизбежан, то бар показују оне ратне вести, које стижу са свих крајева Европе.

Француска се оружа, доказано је, да је њен министар рата Буланже пропутовао у тајности немачку границу. На тај глас узбунила се берза, а немачка влада позвала је команданте у Берлин. Да човек види какво мишљење влада у Француској, доста је споменути да ратоборног министра Буланжеа потпомажу и да ће се скорим неколико дивизија мобилисати.

Румунија ће у предстојећем рату играти велику улогу. То њени државници знају, па се и за сваки случај спремају. Наручено је топова и пушака.

И мале државице Швајцарска и Белгија приправљају се за сваку евентуалност.

Руска Пољска претворена је у прави војнички логор. Војска је сва места напунила, вароши и градови се утврђују. Жељезнице једнако довлаче војску. Извоз коња, остале стоке и хране за Аустрију и Немачку забрањен је.

Аустро-Угарска се такође спрема. Оружање, забрана извоза коња, и утврђење Пеште доказују то. Из Беча брзојављају, да ће изаћи налог да се има Пешта јако утврдити. У Бечу се надају, да ће Руси прећи Карпате, па у друштву са словачким устаницима напасти Пешту, за то треба она да је утврђена. На ратне цељи искаће се од делегацнја 30 милиона фор. зајма. Општа мобилизација одредиће се чим делегације заврше свој посао. Министар Змиалковски изјавио је у сабору, да је ситуација озбиљна.

Из свега се овог види, да се немамо миру надати, већ да смо на прагу још озбиљнијих заплета.

И.

Светосавска прослава у Бечу.

Бечки „Парламентер“, лист, који заступа опште словенске интересе, а нарочито интересе православља, има овај извештај о прослави Св. Саве у Бечу: „У среду прослављен је овде Св. Сава. Пре подне дођоше Словени у словенску цркву у „Валфишгасе“, да присуствују ћирило-методској литурђији. У вече је приређена народна светковина, коју је припремило српско академичко друштво „Зора“. Владин комесар беше г. Сенал. Жеља, да овогодишња прослава Св. Саве буде општа словенска културна свечаност, испунила се; јер у тој светковини учествоваху представници свих словенских племена, па и Хрвати, који се одазваше братском позиву Срба. Тако беху у знатном броју Словени из друштва „Једноте“ (председник др. Живни,) „Покрока“ (председник професор Менчик), из „Словенског Зјевачког сполка“ (председник др. Ленох), даље, њихови суплеменици Словаци, из друштва „Татрана“, даље Словенци из друштва „Словеније“, Руси из друштва „Буковине“, Бугари и Хрвати из друштва „Звонимира.“ Разуме се да су Срби били заступљени у највећем броју.

Пошто се свршило с беседама и изврсним продукцијама, отпоче читање депеша, и то депеша словенских, руских и српских, које су послане из Угарске, Далмације, Хрватске и Славоније, из Босне и Херцеговине, из Горице, Галича, па и из Русије. Сад дође на ред читање чешко-словенских телеграма и писама. Простор листа не допушта нам, да саопштимо те депеше чији број износи близу стотину, јер се и при самоме читању њиховом морадоше чланови приређивачког српског друштва мењати. Али за то ипак не можемо, а да нашим читаоцима не саопштимо бар садржину једног чешког телеграма, и једног чешког писма, јер они износе мишљење двају познатих, многозаслужних и одличних чешких патриота; а тако исто саопштићемо и садржину једног словенског и једног руског телеграма.

Телеграм седога патриоте Хулицији, из Мшена у Чешкој гласи:

Мшено. Словени могу себи рећи: Имамо старословенски језик, имамо словенску цркву. Није нам

ЛИСТАК.

АЛЕКСАНДАР СЕРГИЈЕВИЋ ПУШКИН.

Сутра, у четвртак, 29. јануара, биће равно 50 година како је изданyо руски песник А. С. Пушкин. Он је у двобоју тешко рањен, и ту рану није преболео. Руски листови претресају у овом тренутку сваку ситницу из живота Пушкиновог, дају достојну пошту сваком спису његовом. А на дан педесетогодишњице Пушкинове смрти, изаћи ће руски листови са црним оквиром; по свима руским црквама служиће се парастоси; по свима књижевним друштвима биће свечаних говора и седница у почаст сени великог књижевника словенског.

Приредиће се и изложба Пушкинових дела, а на тој изложби иставиће се сви списи које је Пушкин написао, и то у свима издањима. Ту ће разуме се бити и преводи Пушкинових дела, а тешко да има образованог народа, у чијој се књижевности не налазе преведена бар понека дела Пушкинова. Код нас Срба изашло је од Пушкинових дела у колико је нами познато, осим неких ситнијех ствари: „Ањегин“ у преводу Ј. С. Чокића (исти спев превео је и један Дубровчанин) за тим у „народној библиотеци“ „Госпођица као сељанка“, у „Српству“ једна омања причица, и „Кавкаски роб“ у преводу Стојана Новаковића.

У наклади великог руског листа „Новоје Времја“ изаћи ће сутра целокупна дела Пушкинова у два издања. Прво издање износи 10 свезака и стајаће само 1 рубљу и 10 копјејка, (с поштарином 2 рубље), друго издање изнеће 7 великих свезака, садржаће уједно тумачење и стајаће 6 рубаља (са поштарином 8 рубаља). Осим тога изаћи ће у наклади књижаре Луковникова мала брошура у којој ће бити изложени назори Пушкинови и стајаће 75 копјејка.

Сад да рекнемо коју о животу и делима Пушкиновима: Пушкин се родио у Москви године 1799. Године 1811. ступио је у лицеј, у Царском Селу, и тамо се код својих другова набрзо прославио песмама. Тамо се већ развиле три главне црте његова карактера: простодушност, оштроумље и сатира. Године 1817. ступио је у Петрограду, у служби министарства спољних послова, али се поред тога врло много бавио књижевношћу. У то доба осетио је Пушкин потребу, да песништво треба да се бави с озбиљним животом, и да осим лепоте треба да има и друге цељи.

Године 1820. написао је Пушкин спев „Руслан и Людмила,“ и та му је песма створила познанство с руским народом. Пушкин је доцније оставио Петроград и бавио се по разним крајевима Русије. Тако се бавио на Кавказу, у Криму, у Бесарабији. 1823. дошао је у Одесу, тамо се бавио две године и у то је доба почео свој спев „Евгеній Онѣгинъ,“ затим је отишао у село Михајловскоје, где је остао такође две године, радио и снажио се у народном духу. У времену од 1826—1831. год. посетио је опет Москву, Петроград, Кавказ. Тада се оженио и одмах после женидбе оставио је путовање и настанио се стално у Петрограду. Као што рекосмо Пушкин је смртно рањен у двобоју. Двобој је војевао са бароном Хекерном, и после великих мука, које су трајале два дана издахнуо је 29. јануара 1837. г.

Пушкин је био велики дух. Његове лирске песме одликују се осим садржином, још необично појетском формом; а стил му је лак и свеж. Да је писао просто и разговетно, то се може најбоље видити на његовим песмама: „Гробъ Анакреона,“ „Торжество Вакха,“ „Мальчику.“ У годинама 1819—1826. писао је „Уединеніе“ „Художникъ,“ „Варваръ,“ „Муза,“ и друге. Народни живот руски описао је у песмама: „Къ морю,“ „Бѣсы,“ „Утопленникъ,“ „Зимній вечеръ и т. д. Из тих се песама најбоље види, колико је Пушкин познавао руски народ руски дух и руски језик.

Пушкин је управо основач народно-уметничке школе у Руса. Писао је и патриотске песме као „Клеветникамъ Россіи“ и друге. Но осим епоса, писао је и драмске па и поразаичке списе. Његов „Евгеній Онѣгин“ и његова драма „Борисъ Годуновъ“ познати су читавом свету. Нарочито је Пушкин писао многе песме које се баве временом Петра Великог а из живота Катарине II. писао је „История Пугачевскаго бунта.“

Пушкин заузима једно од првих места не само у руској него и у светској књижевности. Кад осване сутрашњи дан поменуће се ре само цела образована Русија него цео образовани свет великог ума Пушкиновог. Сетимо га се и ми! Сетимо га се . . . па се сетимо уједно и наше „грозне“ књижевности у којој имамо у преводу одреда сва најгора дела немачке и енглеске књижевности, а од Пушкинових дела једва да имамо двадесети део у српском преводу.

дакле потребно да славимо Бога на туђем језику. За то прославимо на свечан начин Св. Саву, који је учио, да славимо, поштујемо и љубимо Бога на свом језику. Наша је девиза: Оно што је Бог сјединио у један културни народ, то не сме човек да раздваја. То вам вели један седи патриот. Станислав Хулиције.

Писмо мјелничког патриоте доктора Тифтрунка гласи: „Мјелник. Драга српска браћо! Благодарећи вам на пријатељском позиву, сажаљевам од свег срца, што не могу лично учествовати у вашој народној светковини. Али сам у духу код вас. Нека Св. Сава благослови вашу светковину, нека заштити Српство и нека га обдари верним и одважним патриотима Нека Св. Сава у чије се име Српство борило за своја народна добра благослови зближење браће: Срба и Хрвата и њихов споразум. Нека благослови и самопознање и зближење свих словенских племена под заставом међусобне љубави и поштовања, како бисмо заједно благодарили Богу, славили га на једном ћирило-методском језику за највећи догађај овога века. Ваш искрени чешкословенски брат др. Тифтрук.“

Оба та писма изазвала су одушевљено: живео, ура и слава!

Словински телеграм словинскога патриоте професора Подгорњика гласи: Горица. Поштоваоцима спомена објавиоца словенске просвете: слава! Словинац Подгорњик.

Руски телеграм из Лавова гласи: Приликом данашње српске народне светковине шаљем вам искрену жељу: да се ваше народне акције сврше на благостање словенскога народа. Руси Лавовски.

По том је на предлог председника „Зоре“ поздрављена присутна госпођа Мина Вукомановићка, кћи прослављеног српског књижевника Вука Караџића, даље поздрављени су: православни босански митрополит Сава Косановић, српски посланик при бечком двору г. Богичевић, професор славистике др. В. Јагић, српски песник Змај Јован Јовановић, професор руског кијевског свеучилишта Флоринскиј, дворски саветник Добрјански, уредник „Парламентера“ доктор Живни.

Писутни Словени при свршетку свечаности благодарише Србима на срдачном дочеку. У име Хрвата говорио је Ковачевић, који нагласи споразум између Срба и Хрвата; у име Бугара Калчев; у име Словака Кухта; у име Руса Жеровић; у име чешких Словена др. Живни. Прослава Св. Саве, организатора ћирило-методске цркве у Срба, доказала је какве велике симпатије уживају Срби у свих словенских народа. Те симпатије одају се Србима из тога узрока јер су они (Срби) увек и свугде остали верни ћирило-методској цркви и на тај начин Словенству.“

ДОПИСИ.

?— **Из дањског изборног среза.** Белобрдо које је у изборним политичкима биткама увек вршило поносно тешки задатак свој, проговорило је прво 54-орици народних заступника онако, као што част општине свесне собом доносе, — из овог краја своју. — Повереницу ту шаљем у препису.

Заман се је г. парох белобрдски као председник црквен скупштине опирао донашању повереница, заман је он за љубав свом новом протектору Герману очитао и изгрдио народну слободоумну странку и творца странке ове, пред којим је он некада пузио и машао се руке, да ју целива; заман је он у место проповедања љубави и слоге, у цркви сејао мржњу међу својим парохијанима и пујкао једног на другога, народ свестан позива свога поноснога, рекао је у главној скупштини обдржаваној дана 31. децембра народним поборницима своје а не остаде дужан рећи ни поп Миши Велендерићу некадашњем привржeнику а данашњем одпаднику народне слободоумне странке, своје.

У начелима искрених речи, које су му његови парохијани рекли, и које он неће за шеширом понети, нашао је за добро отац Миша да запраши измрзнуту ставу, која води од црквене већнице до дома његова.

Што тко тражи оно и нађе.

Белобрдо је проговорило, Дањ и Борово неће прећутати и тако ће Герман и његове скутоноше моћи ликовати, да је Герман обљубљен у народу, јер му се преко 54-орице народних заступника повереница шаљу и из места њему најмилијих. — Јуче је као што чујемо и у Осеку обдржавана главна скупштина црквене општине.

Мени је зазорно било да су Осечани тако дуго ћутали, но чуо сам данас из поузданог извора да је у Осеку неки већ патријархални обичај постао, обдржавање главне скупштине на дан 21. јануара, то је сасвим поћатно, да се повереница за ту најбоље посећену скупштину чувала.

Тако и беше!

После многих важних предмета које је скупштина под председништвом г. Васе Муачевића доконала, између којих је врло важан и значајан био предмет статут о руковању заклада подпомагању сиромашних ученика намењених, који је г. одветник Јован Муачевић најбржљивије израдио, и онај на дотацију месног свештенства односећи се, који је кроз толике године за решење чекао, устао је г. Јован Муачевић те је у кратком, лепом и складном говору позвао скупштину да се изјави према најновијем чину пријатеља и заступника и непријатеља народно аутономних права. Скупштина је говор с највећом пажњом саслушала и предлог да се повереница, коју вам у привитку прилажем, 54-орици народних заступника пошље, једногласно и с највећим одушевљењем прихватила.

Осек је учинио корак један важан и одлучан, но ми се надамо да на овим остати неће и да ће Осечани предњачити у срезу и у другом правцу.

Знам да ће све читаоце заставине и пријатеље народног развитка занимати, кад вам јавим да су у Осеку закладе за подпомагање сиромашних ученика о којим је напред поменути статут створен за ово неколико година учестале и знатно умножиле са год. 1868. основана је прва племенитом дарежљивошћу, нашег родољубивог сународного Марка Аксентијевића и многих других родољуба које је још и поред свега тога, што се је из ње годишње много дете заодело и подпомогло своту од 4000 ф. достигла. Другу закладу су основала у исту сврху браћа Костићи, која је савесним руковањем данас већ за 8000 форинти порасла. Трећу су трговци осечки у износу од 2000 форинти ове године засновали а најновије највеће племенито дело извела је родољубива Српкиња гђа Марија Аргировић рођена Баић, која је све своје имање покретно и непокретно у вредности од неких 14.000 фор. подпомагању сиромашних ученика завештала. — Пријатељи народне ствари неће пропустити о овој племенитој родољупкињи и дарежљивој Српкињи скорим опширније коју рећи.

Вести из места и са стране.

„Заставина“ намет кауција скинута. Извештени смо из Будапеште, да је наређено, да се врати „Застави“ намет кауција од 5.250 фор. Остаје само, да нас овдашње порезно звање званично о томе извести. Једва ћемо дакле после оноликог трчкарања и тужакања, доћи једаред до новца. Пошто ће нам новац најдуже кроз неколико дана бити повраћен, то овим молимо прилагаче из Земуна, Осека Чакова и Ст. Пазове, да нас известе: јесу ли онај новац дали као зајам, те траже, да им се врати, или су га наменули: фонду за потпомагање књижевника и новинара. То је због тога, да знамо; да ли да пошљемо новац натраг, или да га предамо Матици на чување. Остали прилагачи изјавили су се раније о томе.

Заступник Германов. Герман ће 29. јануара ради опоравке здравља у Рим, а за то време заступаће га у његовим архидијецезалним пословима г. бачки епископ Василијан.

Књижевне награде. Било би нам јако мило ако би што више Матичиних критичара прочитало ове редове. Познато је, да је код наше „Матице“ ушло у обичај, да издаје награде не само делима средње вредности, него често досуђује награду и врло лошим делима. Критичари се онда позивају на то, како ми нисмо народ велики, како морамо помагати и добру вољу и т. д. Отуда је и дошло, да је данас чисто препорука за сваку књигу, коју није Матица наградила. А о томе се сваки могао уверити да дело ни мало боље не пролази, ако на њему пише: „Наградила Матица Српска.“ Но осим зла, што тиме губи ауторитет „Матице,“ онакав поступак не дражи наше писце, не гони их да буду што бољи, јер за бога, доћи до Матичине награде није — кунст, па се и не сматра као велико одликовање. Сасвим је друкче код других народа, па и код Мађара. Мађарско „Кишфалудијево друштво“ у том је друкчији момак. Прође некада по две године, па не награди ни једно дело, јер неће да удара своју фирму, свој печат, на дела лоше вредности. Ево износимо најновији извештај годишње свечане седнице кишфалудијевог друштва, која је била 25. тек. мес.: „Золтан Бети реферише о расписаним наградама. На расписану награду од 500 фор. (из Лукачове закладе) за хисторијски роман или повећу хисторијску новелу, стигла су четир дела. Од ових 4 дела заслужује само једно спомена, али се ни томе не може издати награда. Из исте закладе расписана је била награда од 500 фор. на „теорију у лирским уметничким врстама.“ Јавила су се три дела, у којима има доста похвалнога, али поред свег тога, нису заслужила награду овога друштва. На расписану награду из Сехерове закладе 500 фор. на шаљиву игру у једној радњи стигла је 21 шаљива игра. Од отих дела има само једно: „Комедијаш“ добро замишљену и добро изведену радњу, јаке комичне слике и неколико вештих ситуација. Прецењивачки одбор је са два против 1 гласа досудио том делу награду. Писац је тог дела Грегор Чики (нузгред буди речено данашњи најбољи мађарски писац шаљивих игара.) Присутна публика примила је ову вест са бурним одушевљењем.“ А ми? Боже мој шта ли се код нас све није награђивало?! И онда је некима криво, кад се наша публика ни мало не отима за дела, које је наградила „Матица Српска.“ — Молимо да се не прими за зло; јер је добро мишљено.

Цетињска читаоница. „Гл. Црн.“ пише: 14. јануара т. г. држала се главна годишња скупштина под председништвом потпредседника г. Митра Пламенца, а уз леп број чланова. Дневни је ред био различан, од којега се прва тачка усвојила, да се утерају дугови. Решено је, да и на текућу годину остану за библиотекаре г. г. Нешо Зековић и Симо Мартиновић, који се примише и терета, да ће у будуће — што до сада није било — давати у зајам члановима друштва књиге и то само четвртком и недељом. Једногласно се закључило, да се претопло благодари онима, који су бесплатно шиљали читаоници новине или књиге. Након кратког договора закључи скупштина, да се држе за текућу годину 20 новина. Иза тога прешло се на тачку дневнога реда „стање друштва“ и усвојило се, да се прегледају рачуни за минулу годину. Г. Гавро Вуковић доказива, да је у многим параграфима устав читаонички недовољан, с тога предлаже, да скупштина пристане на измену реченог штатута. Пошто је истекла година управитељству, то г. подпредседник у име целе управе друштва полаже оставку и моли, да се пређе на нови избор. На ново изабраше досадашње и то г. Филипа Петровића за председника, г. Митра Пламенца за подпредседника, г. Ника Татара за тајника, г. Божа Новаковића за благајника, а за чланове одбора: г. г. Ђура Поповића, Вука Вулетића, Живка Драговића и Јована Пипера.

Његушевац. То је наслов Корачници, коју је углазбио Вилим Рајнер и Књазу Николи посветио. Наклада је књижаре Ј. Рајх у Карловцу. Цена 60 новч. Насловни је лист украшен дивно израђеном сликом кнежевом. Извештени смо, да је ту лепу композицију усвојила ц. кр. аустријска војничка гласба у свој репертоар, што је јамачно поуздан доказ ваљаности те уметнине. Уметник је вољан послати свим певачким дружинама, које то зажеле, партитуру своје композиције за цели оркестар, тако исто сложено и за тамбурашка друштва. Г. Вилим Рајнер послао је по г. Ј, Сундечићу стотину истисака „Његушевца“, да се разделе међу просветне заводе Црне Горе.

Како се у Србији поштује закон. Из Београда нам пишу: Ево да видите пример, како се у нас поштује закон. У општини деспотовачкој изаберу свесни бирачи за главног кмета Гају Милорадовића опозиционара. Напредњачка власт збаци Гају због неке ситнице и нареди нов избор. При новом избору изабере се већином гласова Тома Андрејевић такође опозиционар, но власт газећи закон потврди избор напредњака Симића, који је једва 5 гласова имао. То је оно напредњачко „све по закону!“

Друштво св. Саве добија у Србији све више пододбора. И Масуричани основаше пододбор. Уписало се досад 37 утемељача, а 32 редовна члана, но упис још траје.

Ј. Н. Модрић Србин новинар постао је главни уредник талијанског листа у Трсту „Читадина“. Г. Модрић обећава до ће талијанску штампу обавештавати о српским стварима.

Жељезничке пруге у Србији. На нову годину предата је јавном саобраћају жељезничка пруга Лапово-Крагујевац. На њој врше службу српски пијонири. На свакој локомотиви и влаку стоје слова „Шумадија.“ — Пруга Ниш-Пирот-Цариброд готова је до Беле-Паланке. Од Ниша до Ак-Паланке ражељезница од 11 о. м.

Српско археолошко друштво у Београду држаће свој трећи главни годишњи скуп 30. јануара 1887. На том скупу радиће се ови послови: Читаће се извештај о друштвеном раду прошле године. Читаће се извештај о стању друштвене благајне. Одредиће се три члана за прегледање рачуна прошле године. Већаће се и одлучиваће се о предлозима, које чланови друштва буду управи доставили три дана пре главног скупа. Одлучиваће се о ступању у свезу са страним археолошким друштвима. Бираће се управа из чланова темељача и радника на годину дана. Читаће се археолошка расправа. Скуп ће се држати у соби бр. 2. у великој школи, а отвориће се у 10 и по часова пре подне. На главни скуп имају и нечланови приступа.

Приправничка беседа у Карловцу. Г. Ј. Трешњић пише нам из Гор. Карловаца: На св. Саву 14. (26.) јануара у вече приредили су приправници и приправнице српско-учитељске школе у Карловцу беседу у корист својих сиромашних саученика. Беседа је била многобројно посећона, почела је у вече у $7^1/_2$ сахата и трајала је до 4 сахата у јутро. Беседа је текла овим редом: „Песма св. Саве“, певао је мушки збор под ликовођством г. Ђуре Баха нар. учитеља, и велико задовољство публике. „Декламација:“ „Крст“ од Зм. Ј Јовановића врло лепо је декламовала гђца Олга Шумоњина. „Моја лађо“ од В. В. Хаусмана, певао је мешовити збор. „Ноћни стражари“, од И. пл. Зајца певао је мушки збор. „Поздрав пролећу“, од Силхера, певао је женски збор. „Бранково коло“, од Пачуа, певао је мушки збор уз пратњу војничке глазбе. Свака је песма пропраћена великим одобравањем публике. „Шаран“ шаљива игра, од Зм. Ј. Јовановића, први пут одиграна је од приправника и приправница у Карловцу, врло добро. представи су суделовали следећи приправници и приправнице; Д. Мушицки, М. Новаковић, С. Вуксан, Ј. Трешњић, Ј. Бањеглав, Ст. Брковић, Г. Клипа, М. Радуловић. гг. Анка Трбуховићева, М. Арловова, С. Комадинова и В. Крестићева. Са овим је први део беседе завршен. Други део отпочео је игранком, која је трајала до поноћи, онда је била мала пауза, док се није томбола свршила, за тим је опет отпочета игранка, која је трајала до 4 сахата у јутро. Све је лепо и красно текло.

Одсечена глава. Јависмо по „Србобрану“, да је Сава носила једну човечију одсечену главу до Одре, где је нађена. На захтев загребачкога суда цилски суд изасла једнога чиновника и два познаника, који у друштву са једним чиновником одавде одоше у Одру да посведоче, чија је несретна глава. Тачним прегледом људи се уверише, да је глава Малусова, дакле онога, што га жена уби. Глава је одма послата у Цили на даљи судски поступак

Помен Вуку. Духовници манастира Троноше решили се учинити помен неумрлом оцу српске књижевности, великом Србину Вуку Ст. Караџићу. „Шабачки Гласник“ јавља, да је помен учињен 13. о. м. у присуству много народа из оближњих села и Лознице. Духовници ман. Троноше решише, да од сада сваке године 13. јануара чине помен Вуку у Троноши, која је знаменита за Србе, не само што се ту учио Вук, но што је у зидинама манастирским сачуван један од најстаријих књижевних споменика српских „Троношки Летопис“. Хвала добрим духовницима у Троноши.

Беседа у Вел.-Бечкереку. Вел.-Бечкеречко срп. црквено певачко друштво приређује у своју корист беседу с игранкам на Сретење 2. (14.) фебр. 1887. у позоришној дворани, уз суделовање гђце М. Лончареве, А. Шашићеве, О. Поповић-Пеци и М. Поповић-Пеци. Распоред је овај: Хавласа: „Падајте браћо“, мушки збор. Meyerbeer: Корачница из опере „Le prophéte“, на два гласа свирају гђце О. Поповић-Пеци, М. Поповић-Пеци, А. Шашићева и М. Лончарева. Толингер: „Одломак из ђачког растанка“ мешовити збор, с пратњом гласовира соло пева г. Св. Вујковић. Ђ. Јакшић: „Бура на мору“, декламује гђца А. Шашићева. Прајз-Јаворски: „Бродар“, мушки збор. Лист: Concert-Paraphrase из опере „Rigoletto“ од Вердија, свира на гласовиру гђца Марија Лончарева. Вит: „Суза“, мушки збор. Сметана: Сељачки збор из опере: „Prodana nevesta“, мушки збор, уз пратњу гласовира. На гласовиру пратиће гг. Ј. Кокић и Р. Вилчго. — Затим игранка.

Беседа у Ср. Карловцима. Добилисмо позив на беседу с игранком, што је приређује српско црквено певачко друштво у недељу (у очи св. Сретења) 1. (13.) фебр. 1887. у Ср. Карловцима у саборној дворани, а у корист сиромашних ученика срп. велике правосл. гимназије. Распоред је овај: „Девојка на студенцу“, од Хорејшека, пева збор. Увертира из опере „Замма“, од Херолда, изводе на гласовиру гђце Пелка Тедићева и Јања Живановића. „Там где стоји“, од Лисинског, пева збор. „Под иконом св. Саве“, од З. Ј. Јовановића, декламује мали Лаза Ст. Поповић. „Језерце“, од Топаловића, пева збор. „Сватовац“, од Толингера, изводи на гласовиру гђца Емилија Вуцелић. „Хеј трубачу“, од Маринковића, пева збор. — Затим игранка.

Забаве по Банату. У Куманима приређена је вечерња забава у корист месних сиромашних ученика. — У Уздину биће 7. фебр. игранка. — Перлеска читаоница приређује 7. фебр. игранку. — У Банат. Новом селу биће 5. фебруара игранка друштва „Црвеног Крста“.

Лудило. Садањи бугарски регенти, као да пате од умне болести. Њихово понашање према Русима ослободиоцима, показују јасно симптоме те ужасне болести. Ево шта пише владин лист „Мезависима Блгарија“: „Ми Бугари дочекаћемо Русе оружјем у руци“! — Па да човек овде не посумња у здраву памет.

Пијанство без пића. Доктор Крозер написао је читав низ занимљивих посматрања у случајима пијанства трезних лица у друштву пијаница. Неки богати поседник, који није пио ништа осим чаја и воде, буде изабран у скупштину. Он се тамо задружи са једним законодавцем, који имађаше обичај да се опије свака дан. Пошто је прошло неколико недеља, сваки је опазио да је поседник свако вече био пијан и ако је редовно пио само воде и чаја. Кад би га одвојили од његовог друга пијанца, поседник је био у редовном стању; али у друштву с пијанцима њега је спопадало пијанство. Он много пута не знађаше што је с њим и где је, ни шта ради, али се сећао једино да не треба пити врућа пића. Пажљивим медицинским испитом доказало се да овај човек има наклоност алкохолском лудилу. Амерички доктор наводи пуно оваких случајева, па их све доводи у ред оних лица, која имају наследну наклоност пијанству, или код којих је пршање пијанчење припремило земљиште за заразе пијанством.

Кратке вести. У Хаџфелду убијен је комлошки судија Фритих. — Код Адлерберга био је судар влакова. Од путника нико није рањен. — У једном шлеском месту ударила је попа капља баш за време богослужења. — У Сарајеву излази католички лист „Врхбосна“ у пропагандарској цељи. — Јављају из Сарајева да се мухамеданци селе из Босне за Цариград. — У Ботошу је донела игранка 65 фор. гимназисти М. Вукадиновом. — Богиње јако пустоше у Ујпешту и Кишпешту. — У Пешти се отровала једна слушкиња, а изгорела једна девојчица. — У Берлину ће подићи споменик Бизмарковом керу. — Скупштина мађарских глумаца биће 8. о. м. — У Темишвару се отровао један 68-годишњи старац, што га није хтела волети једна шваља од 18 година. — У Дорпату у Русији, убили су нихилисте Чиву милијонара Виба, који је грозно кајишарио. — У Галгоцу су Чивути на непознато место скрили чивутску девојку, која се хтела да покрсти, па да пође за хришћана. — Више чланова пештанског магистрата добили су претњу да ће их народ поубијати.

Трговачко-занатлијски део „Заставе.“

Трговина и ратне вести.

Српска реч: „На муци се познају јунаци,“ важи и државне папире. Да наши државни папири не вреде толико, колика им је била цена последњих година, то се чуло са више страна, а сад се богме и доказало. Дошла је мука по њих, не баш рат, али ипак ратне вести, и показало се, да ти папири нису ни мало јунаци. Хајд да су се пољуљали па још које како, ал они почеше сад већ стрмоглав падати.

Томе је велики узрок то, што су Чивути господари берзе. Они су те хартије уметнички подизали, и то је ишло које како, ал чим се појави каква ратна вест, онда се види страх од таког посла и онда падају ти папири огромно. Оно што се дешавало последњих недеља на берзама, мора свакога бацити у најозбиљнију бригу. Кад је берза сад већ изгубила главу, може се сигурно очекивати, да ће на дан прогласа рата са највећом кукњавом завриштати Чивути и према њиховој страшљивости бацити папире у бесцење. Досадања несилодност Чивута и њихов страх, учиниће да ће на дан прогласа рата наступити код нас ужасан крах, гори но 1873. год, и онда ће то повући за собом и саму индустрију. Мораће наступити финансијски метеж каквог не беше до сад у земљи.

Томе је узрок као што рекосмо то, што се са нашим државним папирима до сад швиндловало, а у страшном часу се двапут толико боји онај, ко зна, да је нечему изнад вредности дизао цену. Доћи ће кад тад дан, кад ће се увидити да би боље било, да су се наши државни папири одржавали на природној цени, па онда не би могло никад наступити онакво чудо, каквом ми данас идемо на сусрет. А онај страх који је Чивутима у природи, увећаће финансијски крах, јер су Чивути дограбили господарство финансија, а на муци се они сигурно неће показати јунаци.

* * *

Упада нешто у очи, на шта је нужно упозорити наш свет. Кад дође време рату, кад падају папири, а скаче злато, онда скаче и цена храни. То иде саразмерно у свима државама. Код нас се показује данас, да није тако.

Државни папири почеше нагло да падају, злато нагло скаче, а питајте, да ли скаче саразмерно и цена храни. Не! Не скаче ни из близу у оној мери, у којој би требало.

Па шта је то одједаред и зашто је то тако. То је за то, што је сва наша трговина с храном у рукама Чивута, то је за то, што су данас Чивути на том пољу тако јаки, да могу ако не са свим, а оно прилично по ћуди одређивати цену храни.

До сад тога није било, није ни могло бити, Ал од кад је трговина с храном запала чисто у чивутске руке, може да буде свашта. На житарској берзи неће више Чивути да пазаре с Хришћанима, т. ј они неће никад дати ону цену коју дају Чивутима. Из тога се развило то, да су и оно мало хришћанских трговаца са храном, у ствари чивутски сензали.

Ето, то су последице тог жалосног стања, кад се Чивути дограбе једаред какве гране трговине. Трговину с храном отели ли су са свим, трговину с вином исто тако, а трговину с галантеријским еспапима, отеће за кратко време, ако се ништа не учини, да им се стане на пут.

Но да говоримо о цени хране. Ко год је пратио цене хране у последњим годинама, тај је видио, да је за време жетве и одмах после жетве врло ниска цена храни. На то упливише чивутска житарска берза у Пешти и Бечу. Та берза нема душе и она рачуна на то, да наш сељак мора одмах после жетве продати храну. И тако берза на уметнички начин увек побија цену храни за време жетве. То се не може дуго чинити, али се може чинити месец дана, шест недеља, ал то је таман доста, да наш сељак прода храну у бесцење. Они, који могу мало причекати, ти продаду своју храну скупље. Овако уметничко побијање цене храни за време жетве, ово спекулирање са народном невољом постоји код нас, од кад је житарска радња прешла сасвим у руке Чивута.

Но као што рекосмо, данас се показало нешто ново на том пољу. Жито не скаче у оној досадањој мери у којој државни папири падају, а то је опет сила удружених Чивута. Сами су, може им се, па неће више да плаћају, а нечивути су давно изгубили своје везе на том пољу.

Ми не мислимо да ће ова неприродност моћи дуго да остане, али ће за то кратко време заслужити Чивути можда — милијоне. Храна ће доцније тако те тако поскупити, али ће диференцију Чивути метути у џеп. А кад све дође у њихове руке, онда ће тек цедити државу. Овим смо хтели да укажемо прстом на то, какву штетну улогу играју Чивути између ратних вести и — трговине. =

Румска трговачко-болничка задруга.

На други дан православног српског Божића одржана је овде код нас прва редовна главна скупштина „румске трговачко-болничке потпомажуће задруге.“

Пре него што пређем на сам рад главне скупштине сматрам за пријатну дужност, да речем, да творци ове задруге беху г.г. Никола Живковић трговац, Драгутин Форешковић, сада трговац у Сланкамену, Гена Свирчевић трг. спомоћник, Никола А. Михајловић трг. спомоћник, Јоца Бановић трг. спомоћник, а од иновераца следећа г.г. Макс Швебл трговац, Јосиф Ернест трг. спомоћник, Леополд Шосбергер трг. спомоћник, Јаков Фрајнд трг. спомоћник, целу преписку обављао је г. Стева Јаношевић румски учитељ.

Одма, чим статути стигоше, привремени одбор закључи у својој деветој седници 31. окт. 1886. држаној, да се исти у штампарији А. Вагнера у Руми са 200 примерака одштампају и међу чланове разделе, како би сваки до главне скупштине исте простудирати и о њима свој суд изрећи могао. У истој седници закључе, да се прва редовна скупштина држи на други дан православног божића и донесу следеће предлоге за главну скупштину:

1. Да се у будуће сваке године има држати главна скупштина на други дан православног српског божића.

2. Пословни је језик српски, а писменица ћирилица.

3. Да се умоли сл. магистрат трдовишта Руме, те да у најбољем случају определи једну засебну собу у варошкој болници за праве чланове овога друштва, а у најгорем случају да се правим члановима припусти боља соба на расположење у варошкој болници, кад се нужда појавила буде.

4. Умолити физика трговишта Руме г. Др. Душана Диму, да болесне чланове у случају болести похађа сваки дан, а према броју болесника и времену лечења сваког члана, друштво ће у својој главној скупштини на завршетку сваке године определити му хонорар.

5. Да се оба апотекара позову, те који од њих више постотака попустнине друштву понуди, од тог да се лекарија за једну годину дана узима.

6. Да се набави друштвени штамбиљ са натписом друштвеног назива, од горе српски, од доле немачки, а у среди провиђен трговачким грбом.

7. Да се набаве књиге за благајну и перовођи књига, у којој ће бележити дане приступа болесника у болницу и иступа из болнице.

8. Да се одржи о месојећама друштвена игранка у корист друштвене благајне.

Све што требаше за главну скупштину спремити, узе у руке г. Стева Јаношевић привремени перовођа, који је својој задаћи потпуно одговорио.

Жељно се ишчекивао други дан српског православног божића, сви су гајили у себи ту наду, да ће се сви листом позиву одазвати и на прву главну скупштину доћи.

Али нада, та стара варалица, и овом приликом обману. Где лежи прави узрок? Време ће показати!

На скупштину дође од стране обртне области као повереник г. Тимотије Мирковић вар. комесар; а од стране чланова 12-торица, осим функционара. Дуго се очекивало да ли ће се још који члан показати? Но заман!

Стева Јаношевић показа скупштини §. 31. друштвени правила који гласи: Закључци главне скупштине, донашају се без обзира на број присутних чланова, само ако је скупштина уредно позвана. За тим, позивницом доказа присутнима, да је по §. 29. друштвених правила поступано, те сваки члан а и обртна област за времена обавештена о дану држања главне скупштине и дневноме реду на истој.

Пр. перовођа предаје поверенику дневни ред који је гласио: 1. Читање имена задругара прави и потпомажући; 2. Подношење извешћа о раду пр. управног одбора; 3. Извешће о стању друштвене благајне; 4. Стално задружно конституисање; 5. Избор друштвеног лечника и установљење плате му; 6. Избор двојице чланова изван управног одбора; 7. Решавање о предлозима управног одбора и 8. Предлози појединих чланова.

Пр. перовођа чита имена правих и потпомажућих чланова и обавештава скупштину, да је до сад било у задрузи уписано редовни или прави чланова 45, иступило 34, остала задруга са 11 прави чланова; потпомажући чланова беше уписано до данас 48, иступише 21 члан, остала задруга са 27 помажући чланова.

Привремени перовођа Стева Јаношевић извештава скупштину о досадањем одборском деловању. Скупштина му је извештај уз одобравање узела на повољно знање.

Ревизиони одбор извештава, да је сада право друштвено стање до конца децембра 1886. 491 ф. 35 н. и предлаже да се друштвеном привременом благајнику г. Максу Швеблу изда опрсница.

Приврем. председник, г. Никола Живковић, захваљује се у скупштини, како у име своје, тако и у име управног одбора на до сада поклоњеном поверењу и позива скупштину, да изабере себи председника и остале часнике по §. 17. друштвених правила. Једногласно буде изабран г.г. за председника Никола Ђуришић трговац, за потпредседника Никола Живковић трговац, за благајника Хуго Ристер трговац, за перовођу и протуставника Стева Јаношевић румски срп. учитељ, за чланове управног одбора: г.г. Славко пл. Младеновић, Јозеф Ернст, Душан Бајловић трг., Леополд Шосбергер, Јоца Дожудић и Миленко Николајевић трг. спомоћници, а за заменике им г г. Никола Богдановић и Марко Нашиц.

Потпредседник Никола Живковић позива скупштину, да између четворице румских лекара изаберу једнога себи за друштвеног лекара. Већином гласова беше изабран варошки физик, г. Др. Душан Дима.

Потпр. позива скупштину, да из своје средине изаберу два члана изван чланова управног одбора као супер-ревизиони одбор, који ће друштвене рачуне прегледати и са друштвеним књигама сравњивати. Изабраше Душана Бајловића трговца, Леополда Шосбергера трг. спомоћника и Ст. Јаношевића срп. учитеља.

Пошто су рачуне прегледали, извештај ревизионог одбора са друштвеним књигама сравнили и за правоваљане пронашли, слажу се са предлогом ревизионог одбора и скупштина привременом књиговођи г. Максу Швеблу издаје асполуторијум.

Перовођа чита одборске предлоге, за главну скупштину спремљене. Скупштина све до једног усваја, како редакција гласи, само 4. предлог је преиначен овако: да се за год. 1887. код оног лекарника лекови купују, код ког сл. магистрат за варошку болницу лекове набавља.

Да се перовођи изда у име награде за канцеларијске послове 15 фор.

Послужитељу друштвеном установљена је годишња плата у износу од 24 фор. Тиме се свршио скупштински рад, а за оверовљење записника изабраше гг. Јоцу Дожудића и Марка Нашица. **Ст. Ј.**

Вести из трговачко-занатлијског света.

Српски новчани завод у Кикинди, под именом „nagy-kikindai kerületi első takarépénztár“ илити Gr.-Kikindaer Distrikts Ersten Sparkassa, послао нам је годишњи извештај прошле 1886. године. Један пријатељ нашег листа, који нам шаље овај извештај, пропраћа га овим речима: „Шаљући вам овај извештај ради употребе за трговачко-занатлијски део „Заставе“ имам и то приметити, да је завод овај осим многих великих издатака на просветне и добротворне цели у току године учињених, на измаку године из своје чисте добити ове поклоне направио, и то: овд. српској основној школи, занатлијској задруги и добротворној женској задруги по 100 фор.; певачком друштву „Гусле“ и овд. католичким школама по 50 фор.; несрпским овд. женским задругама и осталим школама по 25 ф.

У заводу овом испомажу се скоро сами Срби, а пошто су и удеоничари па и сви часници Срби, то се завод овај може — као што га народ и зове — српским заводом назвати“. — То је одиста лепо, јако нам је мило те је тај завод српски, помаже наше друштвене и просветне установе, али из извештаја ми не видимо ни то, како се зове тај српски завод, јер је цео извештај писан на мађарском и немачком језику. На другим местима хвала богу још нисмо дотле дошли, да наши српски новчани заводи, где су Срби часници и удеоничари, дају извештаје само на мађарском и немачком језику. Главна биланција завода ова је: Чист приход 12.000 фор. обрт је био 47.476 фор. 56 новч.

Задруга трговачке омладине у Панчеву. Девета редовна скупштина „Болничке задруге трговачке омладине у Панчеву“, држаће се 1. (13.) фебруара 1887. у 2 сата по подне у магистратској дворани, на коју се сва г. г. почасни, редовни и потпомажући чланови позивају. Предмети већања биће: Извештај управљајућег одбора о стању задруге. Избор два члана за преглед рачуна. Предлози појединих задружних чланова. Избор управљајућег одбора. Перовођа је Мита С. Бељин а председник Мита Стефановић — благајник је Богољуб Вујић. Почасни чланови су задруге: г. Јован Д. Максимовић, др. Ђ. Лазаревић, г. Паја Рисављевић, г. Ђока Чурчић. Потпомажућих чланова задруге има 42. Редовних чланова задруге има 72. Из извештаја рачуна ове задруге био је обрт примања и издатака 3.974 ф. 92 новч.

Трговачка омладина у Београду. На дан 31. јануара, у вече та трговачка омладина приређује забаву у дворани на Булевару у корист своје касе. — „Одјек“ примећује: Има већ прилично времена како се овде у Београду трговачка омладина организовала у друштво једно, коме је задатак напредовање и развијање трговаца и трговине. Друштво има своју читаоницу и библиотеку. Као што смо извештени оно се стара да заведе и једну сталну недељну школу за своје другове, где би они знања мало више добили. Сем тога друштву омладине трговачке спрема се да покрене један трговачки лист. Све, као што се види, задатци похвални и племенити. Забава коју сад трговачка омладина приређује, треба да пружи друштво средстава за извршење поменутих друштвених задатака, и ми се с тога надамо да ће се позиву друштва одазвати сви пријатељи јачега и већега полета међу омладином нашом у опште, а међу трговачкои омладином на по се. Образованих и ваљаних трговаца треба да имамо што више. Помозимо и одозовимо се онима, који се старају да их буде!

Игранка бечкеречких кројача и абаџија врло је добро испала прећашњег петка (часне вериге) као што то „Глас“ јавља. Заиста зачудили смо се оном великом броју и то понајвише лепих укусно обучених занатлијских девојака, а највише нам се на њима допало што онако радо и често играју наше коло.

Аустро-Угарска банка имала је главну скупштину и обавила изборе. На жалост избори су испали у корист Чивутства. те ће банка и опет бити под чивутским упливом. — Филијале банчине у Сентешу, Прерау и Петави почеле су већ радити. Ова банка има досад 152 филијале.

Фалирао је трговац одела у Софији С. Н. Маргулић. Овај фалимент остао је уписка у трговачком свету.

Лозови. Главни згодитак талијанског црвеног крста (150.000 франака) добио је бр. 10.039, сер. 25. Други добитак (2.000 франака) пак бр. 1549, сер. 49. — Главни згодитак лозова „St. Genois“ (50.000 фор.) добио је бр. 28560, други згодитак 1736 бр., трећи згодитак 11782 бр.

Трговачка болничка подпомагајућа задруга у Руми. Добили смо извештај о стању благајне ове задруге. Из тог извештаја видимо, да је обрт издавања и примања ове задруге био у 1886. г. 540ф. 68 новч. Главније приходе чиниле су чланарине (220 ф.) приход од игранке (218 ф.)

„Београдска трговачка омладина“ приређује на дан 31-ог о. мес. у корист своје касе велику игранку.

Међународна изложба отвориће се у септембру ове године у Барцелони у Шпанији. Да би на тој изложби била заступљена и Угарска образован је одбор у Пешти (IV. új utzca 4.)

Берзански суд у Пешти донео је у некој парници пресуду, да трговац не мора примити од фабриканта робу, ако је она боље каквоће (финија), но што је наручена. Дође ли до парнице, фабрикант плаћа трошкове.

Трговачки путници у Америци. Један амерички лист израчунао је да у америчким здруженим државама има 250.000 трговачких путника. Ти путници троше на своја путовања око 500 милијона форинти годишње.

Трговачка задруга у Араду имала је своју скупштину, на којој се повела реч, да трговачки шегрти од сад само недељом похађају шегртску школу. — Ова задруга располаже са 1993 фор. иметка.

Трговачка омладина у Суботици, приредила је 1. фебруара игранку, која је ван сваког очекивања врло добро испала. Игранка је показала леп чист доходак.

Златни сватови једног занатлије. Из Суботице нам јављају, да је тамошњи угледни занатлија Стеван Чичак, у славу 50-годишњег сретног брака одржао златне сватове.

Састанак у жељезничком питању одржаће се у Загребу. Прометна управа кр. уг. др. жељезница позвала је загребачку трговн. и обрт. комору, да на том састанку суделује. Циљ ће састанку бити да се управа упозна са жељама и тегобама трговаца и занатлија, па да се у том смислу реше тарифална и возна питања на жељезницама.

Хрв. трг. друштво „Меркур“ у Загребу имаће тек онда своју главну скупштину, кад од владе стигну правила о обнови овог друштва. Пошто се игранка овог друштва није одржала, то да се друштво не би оштетило, даровали су му пријатељи 258 ф.

Фалирали су: Јакоб Фридман у Пешти; — Хани Дајч у Римасомбату; — К. и С. Фукс у Киш Себену; — Франц Кригербек у Кашави — Браћа Виц у Кечкемету; — Јозеф Унгер у Шелмеци; — Самуел Розенцвајг у Пешти; — Х. Ашер у М. Сомбату; — Израел Шпицер у Галгоцу; — Е. Шмајзер у Д. Фелдвару; — Ж. Штајнер у Темишвару.

„Славија.“ Прашка осигуравајућа банка „Славија“ наместила је своја заступства у словенским крајевима. Од наших крајева постоји заступство у Новом Саду и Београду. Ову банку најбоље препоручује њен солидан рад и чисто словенско обележје. „Славија“ је можда једино осигуравајуће друштво, са којим не господаре Чивути. Оно је у словенским, ческим рукама, те је заслужило наше по-

моћи. Онима, који имају шта да осигурају, нека је препоручена — „Славија.“

Ратне вести и берза. Оружање европских држава и ратоборни гласови са свих страна утицали су јако на берву, То се најбоље види на пештанској, бечкој, берлинској и париској берзи. Један бечки лист израчунао је колико је пала вредност прошле недеље аустријској, угарској и заједничкој ренти у злату, сребру и папиру. Та штета износи 123 милијона фор.

Француске финансије. „Н. Уст.“ пише: Поред све несреће које је Француска претрпела г. 1870, њене финансије могу се назвати још једнако врло повољним. Француска има, истина преко 20 милијарди динара државног дуга, али је пореска снага њенога народа тако велика да је од године 1870. до данас много више ушло у државну благајну, но што је издано. Прошле године изнео је дефицит неких 60 милијона динара, али шта је та сума према 3141 милијона динара колико износи годишњи буџет? Док н. пр. у нас дефицити износе по једну четвртину и више целога буџета, у Француској прошлогодишњи дефицит износи само 52 део буџета. Но и тај дефицит није сталан. Шта више, до скоро беше непрестано вишка. Од године 1870 до закључно 1884. г. ушло је у државну благајну француску 51;916,850.519 динара, а издано је 51;489,256.179 динара. Дакле за тих 14 година било је вишка за 427,594.340. Тај се вишак распоређује на поједине године овако. Године 1872., 1873. и 1874. беше вишка 191 милијон, год. 1875. беше 78 и по милијона, 1876. беше 98 и четврт милијона, 1877. године 63 и три четврти милијона, 1878. год. 62 милијона, 1879. год. 96 милијона, 1880. год. 130 и четврт милијона, 1881. год. 107 милијона. Буџет за 1882. и даље године закључени су с дефицитом, који су проузроковани великим издатцима у Тонкину и ратовањем са Кинеском. Тако је било дефицита 1883. год. 62 и по милијона, 1884. год. 86 и четврт милијона. Ако Француска остане на миру: у Европи и у Азији, сви су изгледи да неће бити дефицита.

Трговина.

= **Нови Сад**, 27. јан. (8. фебруара). Страшна беше прошла недеља за све европске берзе, папири од вредности нагло изгубише од своје цене; златан новац подиже се са ценом како давно не; а радња на житарским пијацама застаде за неколико дана, пошто имаоци не хтеше зрно из руке дати. Нагла ова промена дође отуд што се разнеше гласови по свету да ће Немачка са Француском заратити и недогледне посљедице од тог рата за сву Европу настати. Међутим ти мутни ратни облаци се у неколико развукоше — нестаде их, мирољубиве се вести разносе али, берзе се нису страха опростиле, ефекти су неизмерне губитке претрпели. Житарска радња у погледу цене напредовала је па како су купци умерено пазарили прошлих дана, није се у целости повишена цена рани одржала.

На данашњим пијацама је цена рани остала чврста без промене. Пшеница је код нас прве каквоће 8 ф. 60—70 н., средња 8 ф. 30—40 н., лакша роба 8 ф. 20 н. Наполица 7 ф. 50—60 н. Јечам 5 ф. 50—60 н. Зоб 5 ф. 60—70 н. Кукуруз 5 ф. 20—30 н. Све од 100 кгр.

Производи наших вртара и бостанџија више се тражу а цена им напредује. Пасуљ бели крупан 7—7 ф. 50 н., жути 7 ф. 50 н, пасуљица 8 ф. 50 н. Кромпир 1 ф. 90 н., црни лук 6—8 ф. од 100 кгр.

На осталим пијацама је мало продаје, цене су свему без промене,

Вино. Из Фрушке однешено је вина белог и црног за Србију и Босну. Цена белом 8—12 н., шилер 10—14 н., црно 18—24 н., све ново вино. Из наших подрумова је мало продаје цене без променене.

У Будимпешти, 26. јануара (7. фебр.). Житна радња повратила се у свој пређашњи колосек. Узбуђеност се стишала, те имаоци умерено нуде робу а не траже повишице цене. Воља за куп је умерена па, ипак се прави промета задоста.

Пшеница потиска тешка 81. 9 ф. 45—50 н., 80. 9 ф. 40—45 н., 79.5 9 ф. 40 н., 78.5. 9 ф. 40 н., пештанска 81. 9 ф. 45 н., 80. 9 ф. 45. н., 79.5 9 ф. 40 н., 78.5 9 ф. 35 н., бачка 78.5 9 ф. 35—40 н., банатска 77 5 9 ф. 35 н., Све на три месеца.

Готова роба. Јечам орд. 6 ф. 30—50 н., средан 6 ф. 60—90 н., финији 7—7 ф. 50 н., за пиваре 8—9 ф. Зоб обична 6 ф. 35—45 н., трговачка 6 ф. 65—75 н., фина 7—7 10 н. Кукуруз стари 60 ф. 30—40 н., нов кукуруз 5 ф. 85—90 н. Репица кол 10 ф. 50 н.

Пшеница за пролеће 9 ф. 36—26 н., за јесен пшеница 8 ф. 86—87 н. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 20—22 н. Зоб 6 ф. 80 н. Репица банатска прва 10 ф., лошија 9—9 ф. 45 н.

Пасуљ се тражи више, плаћа се бели крупан 7 ф. 50 н., жути 7—7 ф. 50 н., пасуљица 9—9 ф. 50 н. Сочиво 10—18 ф. Грашак 9 ф. 50—10 ф. 50 н.

Шљиве немају извоза, цена је попустила 75 ком. у по кгр. 23 ф. 22 н., 85 ком. 21 ф. 88—22 ф. 32 н., 100 ком. 21 ф. 22 н. Узанц роба 21 ф. 22 н.

Спирит, пријатнијом тенденцијом, цени се рафинерима 25 ф. 75 н., велекупцима 25 ф. 25 н., за потрошњу 26 ф. 75 н., рафинирана роба 29 ф. 25—50 нов.

Вуна. За минулих 14 дана је ова роба јако тражена и боље плаћана а све од бивше бојазни од рата; добра средња прве стриже 95 ф., планинска стриже друге 92—93 ф., славонска летња 60—62 ф., бугарска ципаја 64—65 ф. од 56 кгр. Продано је на контракт фине робе 10—12 ф., робе за чоху по 8—10 ф., орд. вуне 4—5 ф., па и по 8 ф. скупље него лане у ово доба године.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 27. јануара.

Дукати — — — — — — — —	6·—
Наполеондори (20 франака) — — —	10·90
4% угарска златна рента — — —	96·80
5% „ папирна „ — — —	87·15
Немачке држ. марке — — — —	62·80

Најновије вести.

— У Загребу је затворен уредник књижевног листа „Балкана“ и песник Харамбашић. Узрок се прави не зна, али се говори, да је повод нека песма, чија је садржина велеиздајничка.

— Француски политички кругови веле, да Француска неће рата, али ако Немачка наруши европски мир, онда сва одговорност пада на ову последњу државу.

— Француски лист „Либерте“ по цариградским гласовима тврди, да је положај на истоку сад још мрачнији, јер се бугарски намесници против да одступе.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 27. јануара у вече.)

Карловци 27. јануара. Данас је овде посвећен за епископа вршачког Нектарије Димитријевић.

Будимпешта. Почео се расправљати прорачун министра финанције. Министар финанције изјављује, да је против тога, да се смањи жиговина за листове у провинцији. У опште, држава се данас не може одрећи никаквог прихода. Законски нацрт о преиначењу закона о жиговима и поступак о уплаћивању готови су, али ће се доцније поднети. Опозиција је тражила, да се укине монопол дувана. Сабор је примио све онако, како је министар поднео.

Берлин. Једној изборној депутацији рекао је Молтке, да је ситуација најозбиљнија.

Рим. Сви листови тврде, да ће Робилант захвалити.

Вашингтон. Сенат је закључио, да се 21 милијун долара потроше на опрему ратног бродовља.

Различности.

Нов роман Золин. Зола ради сада на новом роману, који ће изаћи у току 1887-е године под насловом „Земља“. Ту ће се описати живот сељака, њихова љубав према земљи, која им даје своја богатства и то у пет делова: зима, пролеће, лето, јесен и закључак, који прави прелазак првој зими што долази. Осим овога романа стоје у изгледу, како се јавља из Париза: један о железницама један о војски са Седаном као средишном тачком, и један трећи о финансијском свету и журнализму. Зола сабира годинама грађу за своја дела, и то тако: што год чује, што год прочита или примети, а он то одмах запише и после чува све на групе подељено. Као што он сам вели, те бива често тако много, да роман, који после из тога састави, није ни за шестину тако велики, као целокупна та грађа.

Јанков клавир. Музикилна новост данашња то је клавир Павла Јанка. Главна је ствар код Јанкова клавира у томе, што су клавише (тастови) поређане у неколико редова један над другим у косо, управ као што стоје степени на ма каквим лествицама. Благодарећи тој особини, Јанков клавир запремајући клавишама много мање простора има седам октава, у место пет као досадањи обични клавири. По том новом систему није тако лако направити клавир и први који је то учинио био је Бечлија Винцент, коме је у томе помогла његова чувена хроматична клавијатура. Али да се фактички може имати користи од те Винцентове клавијатуре нужно је и ноте штампати на други начин, што за Јанков клавир није потребно, јер се на њему може дивно свирати са сваких нота. Али најбоља је страна Јанковог клавира та, што је простор између интервала скраћен. Тамо где се на обичну клавиру морају на далеко растезати руке на две разне стране због удаљених октава, на новом клавиру уштеђено је млого простора, а то је врло важно за децу кад уче свирати. Даље свака нота може се одсвирати на једанпут на три клавише на првом, другом и трећем реду, (свега има шест реди) или томе подобно. На тај начин може се и палцем свирати непрестано а да исти остане у свом природном положају већ и по томе што је краћи од великог прста до себе. Да се рука правилно и у природном положају држи помаже и то, што је скала положена мало нагнуто а нехоризонтално. Петнотне акорде, које се на обичном клавиру могу произвести тек с помоћу арпежија, што је веома трудно, на овом новом клавиру могу се одсвирати са свим лако и без муке.

Уредништву нашега листа стигло је на приказ:

Глас Истине лист за црквене проповеди, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе. Год. III. 1886. Уредник: Сава Петровић. У Новом Саду. Власништво, издање и штампа А. Пајевића. 1887. Цео течај увезан стр. 1—384. Цена 2 ф.

Позориште уређује А. Хаџић, а излази у Н. Саду. Стаје на месец 60 новч. Садржај 64. и 65. броја: Главна скупштина „друштва за српско народно позориште“ 23. јуна 1886. (наставак и свршетак). — Позориште: глумачка школа, Јозефина Рајилова, Ђуро Ајзенхут. — Спомен Андри Десимировићу, песма од С. Лукин Лазића. — Дружина српског народ. позоришта у Панчеву. — Предлог нашим Српкињама, чланак Ивана Иванића. — Из позоришног света.

Стармали лист за шалу и сатиру, излази трипут месечно у Н. Саду под уредништвом др. Ј. Јовановића. Претплата је 1 фор. на три месеца, а шиље се издавачу А. Пајевићу у Н. Сад. Бр. 2. за 1887 г.

ПОЗИВ.

Потписани одбор приређује у почаст доласка г. Јаше Томића у суботу 31. јануара (12. фебруара) о. г. у дворани српског народног позоришта **пријатељску вечеру**, на коју се сваки брат Србин и сестра Српкиња учтиво позива.

Улаз од особе: 1 фор. а. вр. Почетак у 7 сах. у вече.

Приређивачки одбор.

Примедба: Ко на овој забави учествовати жели, нека се изволи код гг. Пере Попадића, Саве Стојковића или Ђуре Стајића у Новом Саду најдуже до суботе 31. јануара (12. фебр.) пријавити.

Захвала.

О св. Сави ове год. приредило је учитељско особље у Шиду „беседу“ са позоришном представом и игранком у корист сиромашних својих ученика, те том приликом пало је на каси:

Добровољних прилога — — —	42 ф. — н.
Од улазница — — — —	89 ф. 80 н.
Свега	131 ф. 80 н.
Трошак износи — — — —	69 ф. 51 н.
Остаје чисти	62 ф. 29 н.

Добровољне прилоге дароваше: Г.г. Љуба Симуновић 1 ф. 30 н. Брозовић кр. кот. пристав 1 ф. Фирингер учитељ из Кукујевацa 30 н. Ст. Продановић 30 н. Посавац удова 70 н. Св. Личина 40 н. Ш. Каленић 30 н. Јохан Фишер 2 ф. Зечевић 70 н. П. Црепулић 70 н. Хр. Мауковић 20 н. Фр. Хубер 20 н. Љубомир Момировић 60 н. Јов. Форишковић 10 н. Ј. Винтерштајн 90 н. Јов. Марић 20 н. Ст. Благојевић 20 н. Ш. Ромић 30 н. Петар Мауковић 90 н. Бреслауер 1 ф. 90 н. Јоак. Анастасијевић 10 н. Јов. Симуновић 30 н. Хала капетан 30 н. Ауман кот. пристав 30 н. Глумац кот. акц. 50 н. Соф. Грчић 1 ф. Т. Станић 30 н. Клајкснер 30 н. Јелачић кр. судб. пристав 60 н. Вуковац кр. котар. вјежбеник 30 н. Ђ. Костић опћ. бележник 1 ф. 30 н. Душ. Наранџић 60 н. Др. Хајвц 1 ф. 60 н. Ж. Оцић жупник из Кукујевацa 30 н. М. Мркшић кр. кот. предстојник 3 ф. 60 н. Г. Новаковић 1 ф. Вујић 2 ф. Катица Јаковљев из Кленка 4 ф. Витасева учитељица из Ердевика 30 н. М. Коички 30 н. Милан Шалош 90 н. Ђока Грујић 60 н. Вуршт 60 н. Милан Козијак 1 ф. 30 н. М. Момировић 30 н. Лабош жупник из Миклошевацa 60 н. Ј. Киш 20 н. А. Сегеди жупник из Купуре 90 н. К. Шумановић 50 н. Сава Тубић 2 ф. Панта Спајић 2 ф.

Осим тога је г. Панта Спајић дароваo 8 ком. реклица за женске, 10 ком. реклица и 10 ком. чакширица за мушке, те 15 мет. порхета за дечије сукњице.

Г.г. дароватељима и дароватељицама нека је овим од стране учит. особља а у име обдарене школ. сиротиње јавно изречена захвалност.

У Шиду 16. (28.) јануара 1887.

Анка Сегедијевић учитељица. — **Г. Војновић** равн. учитељ.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

УШЛА ЈЕ У ШТАМПУ КЊИЖИЦА

и изићи ће кроз који дан

РЕЦИМО И МИ КОЈУ

као одговор на броширу Политову

НАПИСАО

ЛАЗА НАНЧИЋ.

Књижица ће изнети око три штампана табака а стајаће 20 новч.

Поруџбине се шаљу Л. Нанчићу у Нови Сад.

Изашла је из штампе књижица:

ПОЛИТИЧКО ВЈЕРУЈУ

НАПИСАО

ЈАША ТОМИЋ.

Ова се књижица може добити у уредништву „Заставе“ у Новом Саду а стаје 10 новч.

Ова је расправа прештампана из „Заставе“ за год. 1886., а штампана је у српској штампарији дра Свет. Милетића у Н. Саду. Износи 92 стране.

Изишао је 5. број

СТРАЖИЛОВА

са овим садржајем:

Аврам Максимовић српски књижевник и пчелар. (Са сликом). Од Јована Живановића. — Лепа нада. Песма. Од Н. В. Ђорића. — Из ничега. (Наставак.) — Ново доба. (Наставак.) — Платонска љубав. Написао Паоло Мантеваца. Превео Дан. А. Живаљевића. — Листак. Прослава Вука и Вишњића у Бечу. Од Павла Радојчевића. — Ковчежић. Гласник. — Књижевне белешке. — Читуља.

„Стражилово“ излази свакога четвртка на читавом табаку. Цена му је 5 ф. а. вр. на целу годину, 2 ф. 50 нов. на по године, 1 ф. 25 нов. на четврт године. За Србију и Црну Гору 14 динара или 6 ф. на годину. — Рукописи се шаљу уредништву а претплата администрацији „Стражилова“ у Нови Сад.

У суботу 31. јан. (12. фебр.) у 10 сахата даваћемо у овдашњој војничкој капели нашој милој и непрежаљеној супрузи, односно кћери

ХРИСТИНИ ЈАСИЋ

годишњи парастос, што овим родбини, пријатељима и познаницима на знање дајемо.

У Петроварадину 24 јануара 1887.

Адам Јасић супруг, Теофана и Јован Добановачки родитељи.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Ресавској штедионици у Свилајнцу потребан је један књиговођа вичан дуплом књиговодству и који је радио у новчаним заводима.

Плата је годишња за сада 1600 динара, који жели да у исту ступи нека се са својим документима пријави штедионици најдаље до 5 фебруара о. г.

Свилајнац 17. јануара 1887.

Управа. 3—3

ГАЛАНТЕРИЈСКА, НИРНБЕРШКА, КРАТКОГ ЕСПАПА, **шпецерајска и памука трговина**

ЂОРЂА ПЕТКОВИЋА

У СТ. БЕЧЕЈУ 2—3

треба спомоћника, који 2 или 3 године као спомоћник сервира и добро мађарски говори, нека се писмено препоручи.

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Ј. ИЛИЋА СИНА

у Перлезу

потребује једног од старијих помоћника који одма ступити може. Мануфактуристе имају првенство. 1—3

АДВОКАТ

Др. А. БОГДАНОВИЋ

отворио је своју писарницу

У РУМИ.

2—3

КАКАО и

ЧОКОЛАДА

VICTOR SCHUTZ MARKE S&S REEL

SCHMIDT & SÖHNE

која је на првој бечкој изложби куварске вештине са највећом наградом, са почасном дипломом одликована, **може се добити**, чиста и права са нашом влашћу регистрираном „шуцмарком“ и фирмом, код свих реномираних гг. трговаца и трговаца с деликатесама, у **Новом Саду код гг.**

Д. Коде и Емериха Дицгена.

— Пошиљке са поштанским поузећем (Nachnahme) у провинцију.

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,

ц. кр. зем. фабриканти. Фабрика и средишно одправништво у Бечу Wien, IV., Alleegasse Nr. 48. (nächst dem Südbahnhofe.) 22—

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. — Одговорни уредник Лаза Нанчић. — Српска штампарија дра Светозара Милетића.